

СРПСКО ГЕОГРАФСКО ДРУШТВО
SERBIAN GEOGRAPHICAL SOCIETY

Година LI

Број 48

ISSN 035-0050

UDK 91

ГЛОБУС

Часопис за методолошка и дидактичка питања географије
Journal for methodological and didactical questions in geography

Уредник-Editor

Др Миролуб А. Милинчић

Београд - Belgrade

2023.

„Глобус” – часопис за методолошка и дидактичка питања географије

Уређивачки одбор:

Др Ненад Живковић	Др Јован Плавша (Нови Сад)
Др Даница Шантић	Др Нено Димов (Бугарска)
Др Јелена Луковић	Dr Daniel Goler (Немачка)
Мр Ивица Шантић	Dr Andreas Winkler (Немачка)
Др Мирољуб Миљинчић	Др Марко Кревс (Словенија)
Др Снежана Вујадиновић	Др Јиржи Бански (Пољска)
Др Славољуб Драгићевић	Др Николај Слука (Русија)
Др Рајко Гњато (БиХ, Република Српска)	Dr Jeffry Lash (САД)
Др Јелена Ћалић (ГИ „Ј. Цвијић” САНУ)	

Технички уредник: мср Драган Петровић

Издавач:

Српско географско друштво, Београд

Студентски трг 3/III, тел. 011/2184-065

Рукописи су примљени и рецензирани до 26. 12. 2023. године

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

91
372.891

ГЛОБУС : часопис за методолошка и дидактичка питања
географије : journal for methodological and didactical questions
in geography / уредник = editor Мирољуб А. Миљинчић.

Год. 1, бр. 1 (1969)- . - Београд
(Студентски трг 3/III) : Српско географско друштво,
1969- (Београд : Форма Б). - 24 cm

Годишње. - Часопис није излазио 1985 - 1992;
обновљен је 1993. године са бр. 17
ISSN 0351 0050 - Глобус (Београд)
COBISS.SR-ID 133408519

ПРИКАЗ КЊИГЕ ГЕОГРАФИЈА СПОРТА

Аутор Миодраг Радановић, Самостални истраживач, Влајковићева 30.
Издавач: Самиздат, Београд, 2023.

Драган Петровић¹
Универзитет у Београду – Географски факултет

Узимајући у обзир старост географије као науке и њених дисциплина, географија спорта је млада једна од најмлађих. Као географска дисциплина припада антропогеографији, јер је човек тај који се бави спортом. Прве радове из ове области су објавили географи и они се сматрају њеним оснивачем. Спорт се помиње у географском раду из 1879. године, када Елизе Рекли помиње крикет у делу „Земља и људи“ („Nouvelle. Geographie Universelle“). Хилдербранд је 1919. године у часопису „Национална географија“ („National geographic“) објавио чланак под називом „Географија игара“ („The geography of games“). Ипак се Географија спорта као научна дисциплина појавила тек 60-их и 70-их година XX века са радовима професора географије са Оклахома Универзитету Џона Рунија (John Rooney) са чланком под називом „Географија америчког спорта“ („The geography of american sport“) из 1974. године. Он се сматра једним од оснивача ове научне дисциплине. Оснивач је и часописа „Спортови својствени одређеним регионима“. У Европи је Британац Џон Вејл (John Vale) зачетник у изучавању географије спорта. Основни рад са јасним смеровима географске анализе спорта у свим својим областима и испољавања је дело „Географија спорта“ („Sport geography“, 1989). Она се у раду усмерава на простор и географску распрострањеност савременог спорта. Географија спорта представља нову научну дисциплину и област истраживања у Србији. Рад представља почетак истраживања из ове области и прва је књига на српском језику од стране српског аутора. Први покушај да се спорт анализира са географског тј. просторног и временског становишта.

Књига анализира спорт са географског (просторног и временског) аспекта. Утицај физичко–географских (географски положај, годишње доба и астрономски фактори, геоморфолошки и геолошки фактори - рељеф и геолошка грађа, надморска висина, климатски - промена климе и спорт, спортови у затвореном и на отвореном, хидролошки, биогеографски -

¹ Контакт адреса: draganpetrovicgagi958@gmail.com

биљне и животињске врсте) и друштвено–географских (демографских) фактора (пол и старост, раса и етничка – национална припадност, миграције, урбанизација и индустријализација, врста насеља, величина територије, број становника и густина насељености, религија, култура и спорт, навике, обичаји и исхрана, туризам и спорт-манifestациони туризам, планински туризам, саобраћај и спорт) на настанак и развој спорта.

Анализиран је утицај географских фактора на појаву, одржање и ширење спортова. Изложен је кратак историјат појединих спорта, место и време њиховог појављивања, трансформација, динамика у времену и простору, спајање и прожимање разних спортова, али и њихово раздвајање и осамостаљивање током времена. Спортови који су се појављивали у одређеним областима, ширење и сужавање њихових граница распрострањања. Спортови карактеристични за поједине континенте, државе, регионе, нације, народе, расе (тзв. национални спортови). Спортови карактеристични за мушкарце, жене, децу, старије људе (демографски аспект). Регионални приступ спорту, високо продуктивни спортски региони, теорија спортског места, спортска хијерархија, модел централног језгра – централна језгра европских спортова, допринос појединих држава, народа, спортиста у настанку, популаризацији, модернизацији и унапређењу и ширењу спортова. Приказан је спорт као феномен еволуцијског процеса, који и даље траје. Након формирања и дифузије спорта у околна подручја почиње процес регионализације. Фактори који ограничавају или онемогућавају даље ширење спорта су, поред осталих и географски. Географско питање места настанка прототипа спортова, правац ширења под утицајем географских фактора. Распрострањеност спортова у прошлости и савремена географска распрострањеност. Утицај географских фактора на појављивање, али и нестанак неких спортова. Изнета је и детаљна класификација спортова. Хибридни. Аутор је увео и нове појмове који повезује спорт и географију као просторне науке (ареал спорта, реликтни, ендемски и космополитски спортови, врсте ареала и картографско представљање ареала спорта). Приказан је велики број варијација одређених спортова. Спортови у XXI веку. Дат је приказ освојених медаља појединих држава у одређеним спортовима за дужи временски период. Обим књиге је 575 страна формата Б-5, велики број илустрација у боји и црно белих. Слика 46, табела 3, графикона 1 и географских карата 17, литература и електронски извори, скраћенице и сажетак на енглеском. Рецензију књиге су урадили професор др Стеван Станковић са Географског факултета и професор др Владимир Милетић са Факултета за спорт и физичку културу у Београду. Књига ће без сваке сумње бити од велике користи свима који се занимају за појам спорта у савременом свету, као и стручњацима из области спорта и рекреације, географије и туризмуологије.

Садржај

Мирко Грчић ВУК КАРАЏИЋ И ПРВА ГЕОГРАФСКА ДЕЛА О СРБИЈИ И ЦРНОЈ ГОРИ	3
Стеван М. Станковић БЕСЕДЕ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА	31
Миле Сајчић НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ШПАНИЈЕ ПРИКАЗ ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОГ ЧАСА	73
Patrick Donald Rayfield THE SEARCH FOR СНЕКНОВ'S DAUGHTER	81
Микица Сибиновић НЕОЛИТСКА АГРАРНА РЕВОЛУЦИЈА	111
Лидија Тошовић ИСТОРИЈСКА УРБАНА ГЕОГРАФИЈА: УРБАНИ ПЕЈЗАЖ КАО ИСТОРИЈСКА И ГЕОГРАФСКА КАТЕГОРИЈА	123
Димитрије Теодосић УЛОГА КЛАСИЧНИХ ГЕОПОЛИТИЧКИХ ТЕОРИЈА У РЕШАВАЊУ УКРАЈИНСКЕ КРИЗЕ	153
Миодраг Радановић ГЕОГРАФСKE ДЕТЕРМИНАНТЕ КРИМСКЕ-КОНГО ХЕМОРАГИЈСКЕ ГРОЗНИЦЕ	181
ПРИКАЗ КЊИГА	
Милан Вујић ЈОВАН ЦВИЈИЋ (1865 – 1927)	193
Драган Петровић ГЕОГРАФИЈА СПОРТА	199
Радмила Тонковић НАСЛЕЂЕ СВЕТОГА САВЕ	201
IN MEMORIAM	
Славољуб Јовановић ПРОФ. ДР ВУЈАДИН РУДИЋ (1937-2023)	205
Батулин Александр Игоревич и Мирољуб Милинчић ДОЦЕНТ ДР АЛЕКСАНДР НИКОЛАЕВИЧ ТРИФОНОВ (1951–2024)	209